

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi palkkaturvain ja merimiesten palkkaturvain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan lisättäviksi palkkaturv lakiin ja merimiesten palkkaturv lakiin säännökset palkkaturvaviranomaisen oikeudesta luovuttaa salassapidettäviä tietoja Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturv asiaa hoitavalle viranomaiselle tai yhteisölle sekä palkkaturvaviranomaisen oikeudesta hankkia tietoja toisen jäsenvaltion palkkaturv asioita hoitavalta viranomaiselta tai yhteisöltä.

Ehdotetuin säännöksin pantaisiin täytäntöön työntekijöiden suojaa työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annettuun neuvoston direktiiviin vuonna 2002 tehdyt muutokset.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan keväällä 2006.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/74/EY

Työntekijöiden suojaa työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 80/987/ETY muuttamisesta on annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/74/EY. Direktiivi annettiin työntekijöiden oikeusvarmuuden takaamiseksi sellaisten yritysten maksukyvyttömyystilanteissa, joilla on toimintaa useissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa. Siinä säädetään, minkä maan palkkaturvajärjestelmä on vastuussa työntekijöiden palkkasatavien maksamisesta ja miten jäsenvaltioiden palkkaturvaviranomaisten tulee harjoittaa yhteistyötä palkkaturv-asioiden hoi-

tamisessa rajat ylittävissä maksukyvyttömyystilanteissa.

Direktiivin 8 a artiklan mukaan jos yritys, joka harjoittaa toimintaa vähintään kahden jäsenvaltion alueella, on maksukyvytön, työntekijöiden maksamatta olevien saatavien maksamisessa on toimivaltainen sen jäsenvaltion palkkaturvajärjestelmä, jonka alueella työntekijät tavallisesti työskentelevät tai työskentelivät. Työntekijöiden oikeuksien laajuus määräytyy sen lainsäädännön mukaan, jonka piiriin toimivaltainen palkkaturvajärjestelmä kuuluu.

Direktiivin 8 b artiklan mukaan jäsenvaltioiden on 8 a artiklan panemiseksi täytäntöön säädettävä toimivaltaisten hallintoviranomaisten ja palkkaturvajärjestelmien välisestä tietojen vaihtamisesta, minkä avulla on erityisesti mahdollista ilmoittaa toimivaltaisille palkkaturvajärjestelmille maksamatta olevista työntekijöiden saatavista. Jäsenvaltioiden

on ilmoitettava komissiolle ja muille jäsenvaltioille toimivaltaisten hallintoviranomaistensa ja palkkaturvajärjestelmiensä yhteystiedot. Suomi on ilmoittanut komissiolle palkkaturva-asioita hoitavien 15 työvoima- ja elinkeinokeskuksen yhteystiedot.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:ssä säädetään salassa pidettävistä viranomaisen asiakirjoista. Pykälän 23 kohdan mukaan salassa pidettäviä ovat asiakirjat, jotka sisältävät tietoa henkilön vuosituloista tai kokonaisvarallisuudesta taikka tuen tai etuuden perusteena olevista tuloista ja varallisuudesta. Pykälän 25 kohdan mukaan salassa pidettäviä ovat muun muassa asiakirjat, jotka sisältävät tietoa työhallinnon henkilöasiakkaasta sekä tämän saamasta etuudesta tai tukitoimesta. Mainittujen lainkohtien nojalla palkkaturvamenettelyssä salassa pidettäviä ovat muun muassa palkkaturvana haetun saatavan määrä ja sen laskentaperuste sekä maksetun palkkaturvan määrä.

Viranomainen voi antaa tiedon salassa pidettävästä asiakirjasta silloin, kun tiedon antaminen perustuu viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettuun lakiin tai jonkin erityislain säännökseen taikka kun se, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty, antaa siihen suostumuksensa. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 26 §:n mukaan tieto muun muassa toisen taloudellisesta asemasta voidaan antaa, jos se on tarpeen yksityisen tai toisen viranomaisen laissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden toteuttamiseksi taikka tiedot antavan viranomaisen hoidettavaksi kuuluvan korvauksen tai muun vaatimuksen toteuttamiseksi. Lain 29 §:ssä säädetään tietojen antamisesta toiselle viranomaiselle ja 30 §:ssä tietojen antamisesta ulkomaan viranomaiselle ja kansainväliselle toimielimelle. Nämä pykälät eivät sovellu salassa pidettävien palkkaturvatietojen luovuttamiseen toisen jäsenvaltion palkkaturvaviranomaiselle tai palkkaturvajärjestelmälle.

Palkkaturvalaissa (866/1998) ja merimiesten palkkaturvalaissa (1108/2000) ei ole säännöksiä, joiden nojalla palkkaturvaviranomainen voisi antaa salassa pidettäviä tietoja toiselle viranomaiselle taikka toisen jäsenvaltion palkkaturvaviranomaiselle tai palkkatur-

vajärjestelmälle. Myöskään tietojen vastaanottamisesta toisen jäsenvaltion palkkaturvaviranomaiselta tai palkkaturvajärjestelmältä ei ole säädetty palkkaturvalaissa tai merimiesten palkkaturvalaissa.

Jäsenvaltioiden olisi tullut saattaa direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan ennen 8 päivää lokakuuta 2005.

1.2. Palkkaturvatietojen luovuttaminen ja hankkiminen

Suomi on ilmoittanut Euroopan yhteisöjen komissiolle, että tietojenvaihtoa Suomessa hoitavat palkkaturvaviranomaiset eli 15 alueellista työvoima- ja elinkeinokeskusta, joiden yhteystiedot on ilmoitettu komissiolle. Koska tietojenvaihtoa Suomessa hoitavat samat viranomaiset kuin palkkaturva-asioita muutenkin, ei tältä osin olisi tarvetta säädosmuutoksiin.

Palkkaturvahakemus liitteineen sekä palkkaturvapäätös sisältävät usein viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa tarkoitettua salassa pidettävää tietoa, jota palkkaturvaviranomainen ei voi ilman lain tasoista erityissäännöstä luovuttaa toiselle viranomaiselle taikka toisen jäsenvaltion palkkaturvaviranomaiselle tai palkkaturvajärjestelmälle. Direktiivin 2002/74/EY panemiseksi täytäntöön ehdotetaan, että palkkaturvalakiin lisättäisiin uusi 28 a § ja merimiesten palkkaturvalakiin uusi 26 a §, joissa säädettäisiin työvoima- ja elinkeinokeskuksen oikeudesta salassa pidettävien palkkaturvatietojen luovuttamiseen toisen jäsenvaltion palkkaturvasiaa hoitavalle viranomaiselle tai yhteisölle. Kuitenkin vain palkkaturva-asian käsittelyn kannalta välttämättömiä tietoja voitaisiin luovuttaa. Lisäksi ehdotetaan, että palkkaturvalain 28 §:ään ja merimiesten palkkaturvalain 26 §:ään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin työvoima- ja elinkeinokeskuksen oikeudesta hankkia palkkaturva-asian käsittelyä varten tarpeellisia tietoja toisen jäsenvaltion palkkaturva-asioita hoitavalta viranomaiselta tai yhteisöltä. Vain palkkaturva-asian käsittelyn kannalta tarpeellisia tietoja voitaisiin hankkia. Tietoja voitaisiin luovuttaa tai hankkia joko pyynnöstä tai omaaloitteisesti. Jotta direktiivin tarkoitus toteu-

tuisi, palkkaturvaviranomaisella olisi myös oikeus käyttää vastaanottamia tietoja. Direktiivin 8 a artiklan mukaan ylikansallisissa maksukyvyttömyystilanteissa toimivaltainen on sen jäsenvaltion palkkaturvajärjestelmä, jonka alueella työntekijät tavallisesti työskentelevät tai työskentelivät, joten samaan työnantajaan kohdistuvia palkkaturvahakemuksia saattaa olla vireillä useissa jäsenvaltioissa samanaikaisesti. Tietojen vaihtaminen on tärkeää myös sen vuoksi, ettei samoja saatavia maksettaisi useamman jäsenvaltion palkkaturvajärjestelmästä.

2. Esityksen vaikutukset

Esityksen tarkoituksena on mahdollistaa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja muualla lainsäädännössä salassa pidettäviksi säädettyjen, palkkaturva-asian käsittelyä varten tarpeellisten tai välttämättömien tietojen vaihtaminen Suomen ja Euroopan unionin muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten hallintoviranomaisten ja palkkaturvajärjestelmien välillä.

Esityksellä ei ole organisaatioon tai henkilöstöön liittyviä vaikutuksia. Tietojenvaihtoon liittyvät tehtävät on tarkoitus hoitaa nykyisessä palkkaturvaorganisaatiossa nykyisellä henkilöstöllä. Esitys ei tule merkittävästi lisäämään työvoima- ja elinkeinokeskusten työtä, koska ne ovat jo tähänkin asti hoitaneet palkkaturva-asioita, joilla on liittyviä muiden jäsenvaltioiden alueelle. Todennäköisesti

tällaisten palkkaturva-asioiden määrä tulee lisääntymään yritysten kansainvälistymisen sekä työvoiman lisääntyvän liikkuvuuden seurauksena.

Esityksellä ei ole valtionaloudellisia vaikutuksia. Tietojen vaihtaminen eri jäsenvaltioiden palkkaturvajärjestelmien välillä turvaa nykyistä paremmin työntekijöiden palkkasaatavien maksamisen palkkaturvana rajat ylittävissä työnantajan maksukyvyttömyystilanteissa. Toisaalta palkkaturvatietoja vaihtamalla pystytään estämään tilanteita, joissa samoja saatavia maksettaisiin palkkaturvana Suomen lisäksi jonkin muun jäsenvaltion palkkaturvajärjestelmästä. Tällaisia tapauksia arvioidaan olevan muutamia vuodessa.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu työministeriössä. Lakiehdotusta on käsitelty kolmikantaisessa palkkaturva-asiain neuvottelukunnassa, jossa työministeriön lisäksi ovat edustettuina keskeiset työmarkkinajärjestöt.

4. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan keväällä 2006.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**palkkaturvain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 27 päivänä marraskuuta 1998 annetun palkkaturvain (866/1998) 28 §:ään
uusi 3 momentti ja lakiin uusi 28 a § seuraavasti:

28 §

Tiedonsaanti- ja virka-apu

—————
Työvoima- ja elinkeinokeskuksella on oikeus hankkia palkkaturva-asian käsittelyä varten tarpeellisia tietoja myös muun Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asioita hoitavalta viranomaiselta tai yhteisöltä.

28 a §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Työvoima- ja elinkeinokeskuksella on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia tai luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asiaa hoitavalle viranomaiselle tai yhteisölle siellä vireillä olevan palkkaturva-asian käsittelyä varten välttämättömiä tietoja.

—————
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 .

2.

Laki**merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 15 päivänä joulukuuta 2000 annetun merimiesten palkkaturvalain (1108/2000)
26 §:ään uusi 3 momentti ja lakiin uusi 26 a § seuraavasti:

26 §

Tiedonsaanti- ja virka-apu

Työvoima- ja elinkeinokeskuksella on oikeus hankkia palkkaturva-asian käsittelyä varten tarpeellisia tietoja myös muun Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asioita hoitavalta viranomaiselta tai yhteisöltä.

26 a §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Työvoima- ja elinkeinokeskuksella on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia tai luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asiaa hoitavalle viranomaiselle tai yhteisölle siellä vireillä olevan palkkaturva-asian käsittelyä varten välttämättömiä tietoja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2006

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Työministeri *Tarja Filatov*